

**Рішення разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувач ступеня доктора філософії Віталій ДРАГУНОВ, 1985 року народження, громадянин України, освіта вища: у 2008 році закінчив Одеську національну юридичну академію і отримав повну вищу освіту за спеціальністю "Правознавство" та здобув кваліфікацію юрист. З початку 2024 року по теперішній час – військовослужбовець ЗСУ. Виконав акредитовану освітньо-наукову програму Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса (ОП 37284 Право (081 Право)).

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом Національного університету «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса від 27 листопада 2024 року № 3577-10, у складі:

Голови спеціалізованої вченої ради **Лариси АРКУШІ**, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензентів: **Олександра ТОРБАСА**, доктора юридичних наук, професора, в.о. завідувача кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Віктора ЗАВТУРА, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Офіційних опонентів: **Тимура ЛОСКУТОВА**, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ;

Олени МАРЧЕНКО, кандидата юридичних наук, доцента кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ,

на засіданні «30» грудня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Віталію ДРАГУНОВУ на підставі публічного захисту дисертації «Забезпечення прав при затриманні окремої категорії осіб» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська юридична академія», Міністерства освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник – Людмила ГУРТІЄВА, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є першим спеціальним комплексним дослідження теоретичних та практичних аспектів забезпечення прав при затриманні окремої категорії осіб на основі положень КПК України 2012 року.

У межах проведеного наукового дослідження одержано такі результати, що мають наукову новизну:

вперше:

– запропоновано здійснювати класифікацію осіб, яких відповідно до ст. 480 КПК України віднесено до окремої категорії за такими критерієм як характер встановлених у законі гарантій незалежності та невтручання у їх діяльність (особи, які відповідно до закону наділяються кримінальним процесуальним імунітетом; особи, чия діяльність відповідно до закону забезпечується особистими гарантіями незалежності та заборони будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання; особи, що залучені до процесу, який відповідно до закону є захищеним від протиправного втручання);

– обґрунтовано доцільність віднесення до окремої категорії осіб, які обіймають посаду прокурора прокуратури відповідно до ст. 15 Закону України «Про прокуратуру, працівників Державного бюро розслідувань, Директора та працівників Бюро економічної безпеки;

– обґрунтовано необхідність нормативного закріплення обов'язку слідчого, прокурора, повідомляти Генерального прокурора України (виконувача обов'язків

Генерального прокурора) про отримання ними з будь-яких джерел відомостей, що можуть свідчити про вчинення суддею Вищого антикорупційного суду, народним депутатом України;

- сформульовано висновок про те, що ухвала слідчого судді про застосування запобіжного заходу щодо судді не може бути постановлена з підстав обґрунтованості підозри у вчиненні кримінального правопорушення, яке не було предметом розгляду Вищої ради правосуддя;

- обґрунтована доцільність впровадження такої нормативної регламентації, за якої народний депутат може бути затриманий без ухвали слідчого судді у разі, якщо останнього застали під час вчинення або безпосередньо після вчинення будь-якого тяжкого або особливо тяжкого злочину;

- обґрунтована доцільність участі представника ради адвокатів регіону при розгляді слідчим суддею, судом клопотання про обрання запобіжного заходу щодо адвоката, тимчасовий доступ до його речей і документів ;

- сформульована доктринальна модель особливостей порядку притягнення до кримінальної відповідальності Уповноваженого Верховної ради з прав людини, за якої його затримання, застосування до нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та домашнього арешту, обшук, огляд його житла чи іншого володіння, особистий обшук не допускається без згоди Верховної Ради України (крім випадків затримання безпосередньо на місці вчинення кримінального правопорушення), а клопотання про дозвіл на його затримання з метою приводу, обрання та продовження щодо нього запобіжного заходу, обшуку, огляду житла, іншого володіння, тимчасового доступу до речей і документів, негласних (слідчих) розшукових дій мають бути погоджені виключно Генеральним прокурором України (особою, яка виконує обов'язки Генерального прокурора України);

- запропоновано встановити у положеннях ст. 482 КПК України граничний строк затримання судді без згоди Вищої ради правосуддя;

удосконалено:

- наукові підходи щодо класифікації затримання, зокрема, запропоновано здійснювати її за такими критеріями як: залежно від ситуаційних умов здійснення затримання, залежно від диференціації кримінальної процесуальної форми,

залежно від суб'єкта, щодо якого здійснюється затримання, залежно від сфери реалізації затримання;

- пропозиції законодавчого розширення переліку клопотань про застосування заходів, що обмежують права і свободи народного депутата України, які мають бути погоджені Генеральним прокурором України та віднесення до них клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу, обрання та продовження строку дії запобіжних заходів щодо народного депутата України, арешт майна народного депутата України, тимчасовий доступ до речей і документів, які перебувають у володінні народного депутата України або містять інформацію щодо нього, проведення обшуку, негласних слідчих (розшукових) дій;

- пропозиції щодо нормативного закріплення вимог до змісту рішення Вищої ради правосуддя за наслідками розгляду подання про надання згоди на затримання судді, утримання його під вартою та арештом;

- доктринальну модель процесуального порядку затримання адвоката, відповідно до якої його не може бути затримано без ухвали слідчого судді за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, що безпосередньо пов'язане із його професійною діяльністю;

- положення щодо меж застосування особливого порядку кримінального провадження, передбаченого Главою 37 КПК України, а саме обґрунтовано підхід, за якого такий порядок має бути застосований виключно у випадках, якщо на момент внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань особа обіймала посаду або мала статус, визначений ст. 480 КПК України незалежно від моменту вчинення діяння;

набуло подальшого розвитку:

- дефініція затримання як є короткочасного запобіжного заходу, що полягає у короткочасному позбавленні особи свободи, що застосовується з метою припинення кримінального правопорушення, забезпечення доказів, а також доставлення особи до слідчого судді, суду для вирішення питання про її звільнення або обрання до неї запобіжного заходу;

- позиція про те, що бездіяльність Генерального прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру

досудових розслідувань може бути оскаржена у загальному порядку, передбаченому Главою 26 КПК України;

– пропозиція нормативного закріплення обов'язку Вищої ради правосуддя під час розгляду подання про надання згоди на затримання судді, утримання його під вартою чи арештом перевірити, чи не є воно формою протиправного втручання у діяльність судді та порушенням гарантій його незалежності;

– аргументи на користь оптимізації переліку клопотань, які можуть бути розглянуті слідчим суддею без участі народного депутата України.

Дисертація виконана українською мовою.

За змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою КМУ від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 7 наукових публікацій, у тому числі: 4 статті, опубліковані у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також 3 тези доповідей на науково-практичних конференціях:

1. Драгунов В.В. Здійснення затримання виключно на підставах та відповідно до процедури, встановленої законом: стандарти, сформовані ЄСПЛ. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 1(83), том 2. С. 66-70.

2. Драгунов В.В. До питання удосконалення кола осіб, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження, передбаченого главою 37 КПК України. *Правові новели: науковий юридичний журнал*. 2024. № 23. С. 292- 301.

3. Драгунов В.В. Розгляд Вищою радою правосуддя подання про затримання судді, утримання його під вартою чи арештом: окремі питання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 7. С. 563-567.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили свої зауваження:

1. Лариса АРКУША, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», підтримала високу оцінку дисертації, що надана офіційними опонентами, рецензентами, зазначила, що тема дійсно актуальна, оскільки дуже важливим є те, що під час захисту було надано відповіді на зауваження хоча і теоретичного, проте з точки зору практики та людини, яка на власному досвіді отримала ті результати, про які йшла мова під час захисту, що можуть використовуватися в подальших дослідженнях. Висловила сподівання, що дисертант підготує за результатами дисертації методичні рекомендації для колег та студентів Національного університету «Одеська юридична академія», що надасть можливість поділитися досвідом з розглядуваного питання, які пов'язані вже будуть з тактикою проведення затримання зазначеної категорії осіб. Висловила слова підтримки та дійшла висновку, що за результатами захисту та проведеного дослідження здобувач заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Олександр ТОРБАС, доктор юридичних наук, професор, в.о. завідувача кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», критичні зауваження та пропозиції виклав у письмовій формі у наданій завчасно рецензії та оголосив під час виступу, отримавши пояснення здобувача, водночас під час дискусії зазначив, що під час надання оцінки самого тексту дисертації – здійснювалася оцінка здатність дисертант до здійснення наукової роботи, а під час захисту – члени разової ради переконалися, що він може відстоювати свої висновки, наукові концепції, які були зроблені ним в процесі написання тексту дисертації. Висловив думку, що відбувся високоякісний захист, що дисертант погоджувався з певними зауваженнями, які висловлювалися рецензентами та офіційними опонентами, проте в окремих моментах відстоював свою позицію і звернув увагу на ті, що на думку здобувача, важливі аспекти, які мають бути враховані. Висловив думку, що дисертант

продемонстрував, що заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

3. Віктор ЗАВТУР, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», критичні зауваження та пропозиції виклав у письмовій формі у наданій завчасно рецензії та оголосив під час виступу, отримавши пояснення здобувача, водночас під час дискусії приєднався до слів членів разової ради, що захист відбувся, а дисертація є важливим внеском в українську кримінальну процесуальну доктрину, оскільки містить багато і теоретичних положень, наприклад, щодо поняття затримання, меж застосування особливого порядку, так і пропозицій щодо внесення змін до кримінального процесуального законодавства, що свідчить про баланс між теоретичними положеннями та практичними рекомендаціями. Підкреслив високий рівень захисту, зважаючи на практичний досвід дисертанта. Констатував, що Віталій Драгунов заслуговує на присудження ступеня доктора філософії, висловив слова підтримки.

4. Тимур ЛОСКУТОВ, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 2 Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ, критичні зауваження та пропозиції виклав у письмовій формі у наданому відгуку та оголосив під час виступу, отримавши пояснення здобувача, водночас під час дискусії зазначив, що автором та його науковим керівником було обрано актуальну та доволі непросту тему для наукового комплексного дослідження, оскільки вона пов'язана лише з відповідними завданнями та метою кримінального провадження, забезпечення прав відповідних та пов'язана з роллю та місцем відповідної категорії осіб в розвитку Української держави та виконанням суспільних функцій, підкреслив, що всі зазначені вище складові треба було поєднати, проаналізувати та зробити виважені висновки, рекомендації та пропозиції, отримавши нові наукові результати. Констатував, що дисертант впорався з усім вищезазначеним, отримав наукові обґрунтовані висновки, які є достовірними та підтверджуються емпіричною базою та теоретичним підґрунтям дисертації. Звернув увагу, що автор робить відповідні висновки та формулює

теоретичні положення, які на визначення Європейського суду, «крізь форму», тобто без формалізованих норм процесуального законодавства з огляду на фактичний стан процесуальних гарантій та прав відповідної категорії осіб. Зазначив, що під час виступу дисертант досить впевнено тримався, ґрунтовно та аргументовано відповідав на всі питання, які ставилися членами разової ради, ґрунтовно доводив свою позицію та концепцію щодо забезпечення прав при затриманні окремої категорії осіб. Зробив висновок, що Віталій Драгунов сформувався як самостійний незалежний науковець, який оволодів відповідними загальними та спеціальними компетентностями, здобув відповідний рівень, знання, вміння та навички для проведення самостійного комплексного дослідження, довів, що може поставити складні завдання та мету, які в подальшому виконати. Підсумував, що здобувач заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

5. Олена МАРЧЕНКО, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, під час дискусії зазначила, що тема, яку дослідив дисертант, є важливою, актуальною, звернула увагу присутніх, що докладну оцінку відносно позитивних моментів роботи вона надала під час висвітлення свого відгуку, а питання, які потребують більш глибокого дослідження, були визначені під час захисту та дискусії. Висловила сподівання, що наукові пошуки щодо предмета дослідження та щодо питань, які є дискусійними та вимагають доповнень, будуть в подальшому розкриті дисертантом у наступних наукових працях. Висловила думку, що дисертація є завершеним самостійним дослідженням, яке відповідає вимогам та має наукову новизну, теоретичне та не менш важливе практичне значення, а автор дисертації заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Висловила слова підтримки.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Віталію ДРАГУНОВУ ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова
разової спеціалізованої вченої ради

Лариса АРКУША